

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 1. Historica Sardiniae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

	LÆ.	genæ credunt ad eam S. Paulum appu-
lisse.
		SALINÆ: <i>les Salines</i> , versus Insulam <i>Cu-
minot</i> .
ME-		GAVLOS: <i>Gozo</i> , ab indigenis <i>Gaudisch</i> , ab Arabibus <i>Gan-
dofch</i> , ubi arx in monte edito, cui adiacet Burgus am-
plus, & amœnus. Portus habet aliquot non incom-
modos, vnde pateret excursionibus piratarum, nisi
obfisteret Equitum fortitudo, & vigilantia.
RI-		CVMINVM: <i>Cominot</i> , seu <i>Cuminot</i> , ubi arx excitata à
Magistro Vignacurtio: iacet inter Gaulum & Meli-
tam.
DIEM		FORFORA: <i>Forfola</i> , ad Meridiem Melitæ, cuius Princi-
pes vocantur à sociis per iocum inepti Equites.
		ZALANCONA: <i>Zalancone</i> , ad Boream Melitæ veriùs sco-
pulus, quàm Insula.
		MVSSETI Insula: <i>Isle de Marzamouchet</i> , locus addictus
peste infectis, aut iis qui ex suspecto loco veniunt; in
finu cognomine iacet.

CAPVT IX.

De Sardinia & Corsicâ secundum recentiores.

§. I. *Historica Sardinia.*

NVM. I. *Nomen Sardinie recens.*

VETVS retinuit immutatum nomen, quod Gallicè exprimi-
mus *la Sardaigne*; Italicè *Sardegna*, vel *Sardigna*; Hispanicè
denique *Cerdena*, vel *Serdena*.

NVM. 2. *Quantitas Sardinie.*

*Longitudinem Geographicam Sardinie secundum recentem & ac-
curatam dimensionem desumo à Capo della Cacca in Occidentem,
ad Capo Conano in Orientem, quæ est eius latitudo Geometrica.
Latitudinem autem Geographicam duco à Pro. Taularo ad Capo*

della Testa, seu di Santa Reparata, quæ est longitudo Geometrica. Triplicem autem reperio de quantitate Sardinia sententiam.

EXTENSIO GEOMETRICA SARDINIÆ	LONGITUDO	LATITUDO	AMBITVS	DISTANTIA FRET I
Secundum Gerardum Mercatorem	180. M. Pas.	70. M. Pas.	470. M. Pass.	v. Mill. Pass.
Secundum Philippum Cluuerium	170. M. Pas.	90. M. Pas.	560. M. Pass.	60 M. Pass. mendosè.
Secundum nouã verãque dimensioem	166. M. Pas.	92. M. Pas.	480. M. Pass.	VI. Mill. Passuum.

NVM. 3. *Qualitas Sardinie.*

GRAVITATEM cæli hîc etiamnum queruntur indigenæ maximè in parte Boreali ob paludes, & ventos Australes pestiferos. Aquis æstate indiget, quare vbique crebræ cisternæ effodiuntur. Montes alendo pecori opportuni sunt, frumento abundant campestria potissimum circa Caralim, vbi tantum segetis metitur vt campi isti Siculis non decedant. Casei quoque Sardinia plurimum laudantur. Hîc visuntur animalia quædã, antiqui Musmones appellabant, nunc ab indigenis dicuntur *Musioni*, nobis *des Musses*: à ceruo non multum differunt, nisi quod arietis habent cornua non inflexa, sed diuaticata; tanto numero hîc capiuntur, vt dicant quidam vnâ venatione quatuor millia cæsa esse.

Equi Sardi exigui sunt, sed vegeti, laboris cursusque patientissimi. Hîc lucifugæ animalcula araneorum instar in metallicis argenti, quemcumque venenato stimulo foderint statim interficiunt. Hinc quoque aliquid argenti, sulphuris, & aluminis educitur.

NVM. 4. *De Moribus recentibus Sardorum.*

SARDI crudeles sunt, & vino dediti: capti à Turcis facilè sedem Christianam eiurant. Magni sunt venatores, optimi nauarum,

terram satis negligenter colunt. Loquuntur linguâ ex variis dialectis conflatâ, scilicet Sardoâ, Tuscâ, Hispanâ & Africanâ. Qui degunt in vrbibus fere loquuntur Aragonicè: qui in agris linguâ patriâ inquinatissimâ.

N V M. 5. *Politia recens Sardorum.*

HANC Imperio Ro. collabente Saraceni, ex Africâ occuparunt, vnde eiekti sunt armis communibus Genuensium, & Pisanorum, à quibus in duas portiones diuisa est. Aragonum Regi à Summo Pontifice concessa est, inde transit ad Castellanos duobus regnis in vnum corpus coalescentibus.

Administratur à Prorege, cuius sedes Calaris: hic Assessores habet suos qui consilium conficiunt, vulgò *Audientiam Regalem*. Duo quoque Prætores, seu Gubernatores in duplici parte Insulæ: vrbs tamen Calaris instar Reip. administratur per quinque Consules, *Consègles* vocant, & priuilegiis suis & immunitatibus ad hoc vsque tempus vtitur. Hic milites Hispani octingenti in vrbibus, & turribus degunt, ex indigenis decem hominum millia, quorum Duces accipiunt stipendium, milites gratis militare perhibentur in patriæ tutelam. Hæc Insula reddit quotannis trecenta millia Ducatorum, quæ tamen omnia in eius tutelam impenduntur; & anno 1560. Hispani coacti sunt mittere 7. armatorum millia, ne Turcæ in hanc Insulam irrumperent, & inde Mediterraneo mari dominarentur.

§. 2. *Historica recentis Corsicæ.*

N V M. 1. *Nomen Corsicæ.*

NOMEN antiquum nihil immutatum est: nobis Gallis *la Corse*, quod & paulò antiquiores leuiter inflectunt *la Corsègue*, indigenæ vbiq; dicuntur *les Corsès*.

N V M. 2. *Quantitas Corsicæ.*

Hic *longitudo Geometrica*, est *latitudo Geographica*, vt & in Sardinia, & ita se habet dimensio huius Insulæ ex variis,

Ex-